

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ФАКТОР СТАБІЛІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

Сучасні реалії функціонування підприємств промисловості зумовлюють гостру необхідність в інвестиціях. Практично всі підприємства в умовах, які диктує ринок, потребують впровадження ресурсо- й енергозберігальних технологій та устаткування, здійснення відповідних змін у структурі управління, створення нових конкурентоспроможних видів продукції, розробки стратегії маркетингу, створення мережі збуту, а також підвищення професійного рівня кадрів. На все це потрібні значні інвестиції.

Іноземний капітал є важливим джерелом інвестиційних ресурсів підприємств багатьох галузей промисловості в сучасних умовах господарювання. Україна зацікавлена в надходженні саме прямих інвестицій, оскільки переваги підприємницького іноземного капіталу перед позичковим очевидні. Вони полягають у тому, що прямі інвестиції не збільшують зовнішній борг, а навпаки, сприяють одержанню коштів для його погашення, а також забезпечують ефективну інтеграцію національної економіки у світову завдяки виробничій та науково-технічній кооперації, є джерелом інвестицій в основний капітал, причому у формі сучасних засобів виробництва, спонукають вітчизняних підприємців до вивчення і запозичення передового досвіду господарювання.

До іноземних інвестицій можна спостерігати неоднозначне ставлення. Ті, хто виступає проти них, висловлює застереження щодо поглинання національної економіки транснаціональними корпораціями, економічного колоніалізму. Прихильники ж вказують на чудові результати залучення цих інвестицій у країнах Заходу, особливо в країнах – нових членах ЄС, економіки яких були піддані складним трансформаційним процесам. Тож світовий досвід свідчить, що побоювання щодо поглинання національних економік – це прогнози, які не справдилися. Цей аспект залучення ПІІ ґрунтовно досліджено, наприклад, З. Левченко [3]. Слушним є зауваження Ж. В. Поплавської й ін., що у міжнародній практиці іноземне інвестування, як правило, пов'язане із взаємним вигрaшем [5, 51]. Так, інвестор отримує доступ до ринків робочої сили чи сировини, збуту продукції, надання послуг. Водночас інша сторона заповнює нішу у своїх фінансових ресурсах, вирішує низку соціально-економічних проблем відповідних територій.

Роблячи аналіз праць вчених про досвід залучення ПІІ у вітчизняну економіку і в економіки зарубіжних країн, можна систематизувати такі позитиви, вже отримані на практиці [1; 2; 3; 4; 6; 7; 8]:

- поповнення інвестиційних ресурсів для фінансування підприємств, галузей і секторів економіки;

- інтенсивніше проникнення підприємств із іноземними інвестиціями на зарубіжні ринки, що природно з огляду на походження інвесторів і їхню обізнаність із відповідними зарубіжними ринками;
- підприємства з ПП інтенсивно інвестують у свій розвиток, а отже, у зростання промисловості країни загалом; підтверджується ефективність підприємств з ПП з точки зору сприяння оновленню виробничого потенціалу промисловості в цілому;
- на підприємствах спостерігається позитивна динаміка показників, пов'язаних з обсягами випуску і реалізації продукції, її експортом і фондовіддачею;
- розширюються можливості створення робочих місць (особливо у кризовий період економічного спаду);
- іноземні інвестиції стали стимулом для розвитку і росту внутрішніх інвестицій;
- підвищення конкурентоспроможності підприємств і промисловості країни через застосування нових виробничих і управлінських технологій, ноу-хау;
- частка продукції, виробництво якої ґрунтувалося на некваліфікованій робочій силі, значно скоротилася;
- підвищення конкурентоспроможності на макрорівні сприяє посиленню експортних позицій країни, нарощенню доходів від експорту, покращення структури платіжного балансу;
- реструктуризація, що здійснюється іноземними філіями в рамках стратегії завоювань ринків;
- високий рівень включення підприємств з ПП у міжнародний поділ праці та менша зорієнтованість на внутрішні ринки (оскільки такі підприємства є основними імпортерами сучасних сировинних, комплектуючих товарів, технологій, юридичних, фінансових та маркетингових послуг);
- формування інноваційної моделі економічного розвитку.

Очевидно, що позитивів як на мікрорівні, так і на макрорівні багато.

Таким чином, надходження іноземних інвестицій можна розглядати як одну з умов виведення української економіки з кризи і розвитку підприємств у посткризовий період.

Література:

1. Левченко З. Прямі іноземні інвестиції в економіку України / З. Левченко // Цінні папери України, № 50 (442) від 21.12.2006. – С. 20-21.
2. Килин О. В. Інвестиційна політика в Україні / Оксана Василівна Килин // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – Вип.15. – Львів : Вид-во Львівської комерційної академії, 2004. – С. 234-238.
3. Левченко З. Європейський досвід залучення інвестицій / З. Левченко // Цінні папери України. – № 44 (436) від 9.11.2006. – С. 12-13.
4. Даниленко А. А. Ефективність прямих іноземних інвестицій у промисловість України / А. А. Даниленко // Фінанси України. – 2002. – № 6. – С. 115-121.
5. Поплавська Ж. Д. Інвестиційний імідж: регіональні аспекти / Ж.Д. Поплавська, В.Г. Поплавський // Фінанси України. – 2004. – № 7. – С. 47-55.
6. Дацій Н.В. Стратегії розвитку інвестиційної політики держави / Н.В. Дацій // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 15. – С. 8-11.
7. Іваненко І. С. Інвестиційна діяльність в Україні: сучасний стан та можливості її активізації / І.С. Іваненко // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 2. – С. 7-9.
8. Спаський Г.В. Спільні підприємства регіону як форма залучення іноземних інвестицій в агропромисловий комплекс / Г.В. Спаський // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – № 11. – С. 2-4.